

Transsylvanien 13–21 juli 2018 med Pav Johnsson

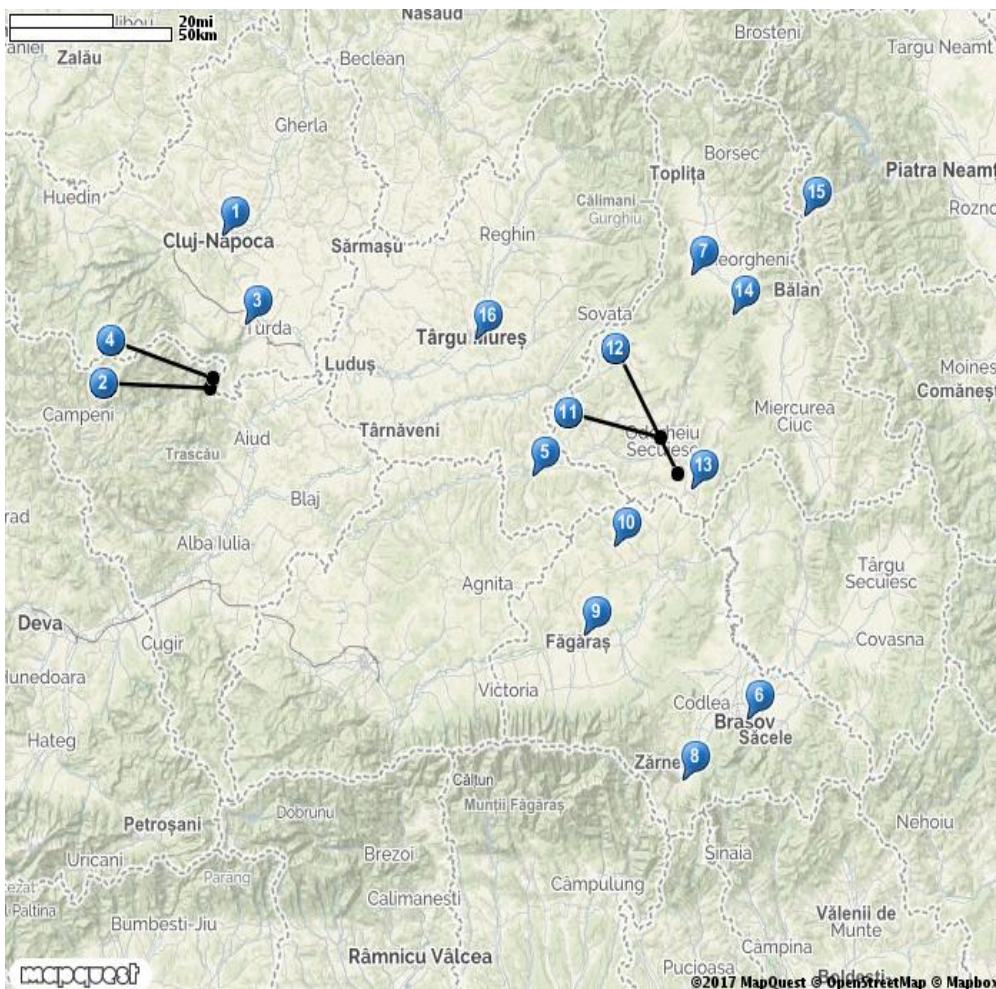
Skuggpärlemorfjäril är en av flera riktigt karismatiska fjärilsarter vi kan se i Transsylvanien. Foto: Lajos Nemeth

Varmt välkommen på AviFaunas resa till Transsylvanien!

Karpaternas underbara bergslandskap utgör fonden för blommande alpängar, vildvuxna skogar och böljande kulturlandskap du inte längre trodde fanns. I djupa raviner samsas edelweiss och murkrypare, och längs skogsbrynnens blomsterprakt pilar vackra fjärilar fram, många så ovanliga att bara få har sett dem. Blir höjdpunkten den utrotningshotade donauhöfjärilen, närkontakten med brunbjörn vid ett gömsle eller greve Draculas slott? Detta är resan för dig som själsligen vill resa med tankar och sinnen genom både tid och rum, genom medeltidens maktkamper kryssar vi oss fram mellan sachsisk mat och 1800-talets jordbrukslandskap. En resa där vi vaskar fram guldgruv ur Transsylvaniens natur, kultur och historia.

Resan i korthet

Dag	Orter/resplan
1	Resan startar på Cluj-napoca flygplats, transport till Coltesti (62 km), natt där.
2	Färd till Turdaravinen där vi spenderar större delen av dagen. Natt i Coltesti.
3	Heldag vid Rimetea. Natt i Coltesti.
4	Transportdag till Brasov (330 km) med stopp i Sigishoara och skog i närheten.
5	Besök vid slottet i Bran, därefter stopp nära Fargas och sedan Viscri. Dagens resa avslutas vid Deșag där vi också övernattar (närmare 200 km transport idag).
6	Heldag i nära liggande Bagy och Fortress Hill, besök vid Sinpaul fiskdammar. Natt i Desag, efter björnspaning.
7	Fjärilsspan i bergstrakterna vid Georgheni. Natt i Borzont.
8	Besök i Bicas-ravinen. Natt i Borzont.
9	Resan avslutas efter lunchtid på Cluj-napoca flygplats (ca 200 km).

1. Cluj
2. Coltesti
3. Parcul National Cheile Turzii
4. Rimetea
5. Sigishoara area
6. Brasov
7. Rubin Pension, Borzont
8. Bran, Romania
9. Fagaras
10. Viscri
11. Odorheiu Secuiesc area
12. Fortress Hill, Bagy
13. Sânpaul fish ponds
14. Liban Pass
15. Cheile Bicazului
16. Tirgu Mures

DAG-TILL-DAG PROGRAM

Dag 1: Vi möts på Cluj flygplats i Rumänien av vår guide Lajos Nemeth, och far i minibussar mot vårt första boende – ett fantastiskt hotell i byn Torockoszentgyorgy (Coltesti), vid Apusenibergens fot. Om du anländer med ett tidigt flyg hinner vi bekanta oss med den underbara naturen. Vi befinner oss i ett imponerande subalpint landskap vid Aricsflodens källor. Dramatiska, sydvända klippstup ger förutsättningar för annars mer högalpina arter. Lokalbefolkningen transporterar sig med åsnor i pittoreska miljöer med halmtaksförsedda hus, och kvinnorna samlas för att tvätta vid byns vattenkälla på torget, en syn praktiskt taget omöjlig i någon annan del av Europa. Kanske får vi en första chans på *gulbukig klockgroda* och flera exklusiva fjärilar, däribland en av resans mest exklusiva arter, vitvingen *Fentoon´s White*. Det blir en kulinarisk välkomstmiddag med lokal mat på hotellet, och chans att höra *dvärguv* från sovrumsfönstret innan vi somnar!

Aspskimmerfjäril är en av tre skimmerfjärilar vi hoppas få se. Foto: Lajos Nemeth

Dag 2: Vi tar oss genom ett synnerligen gammalt och småskaligt jordbrukslandskap till Turda, en nästan 3 km lång ravin med upp till 300 meter höga klippstup. Ravinen är den näst största i landet och känd som ett botaniskt mekka med över 1 000 växtarter, varav sex är endemiska. Det här är ett av de artrikaste och mest storslagna karstområdena i Rumänien. Fågelintresserade spanar efter *stentrastar*, *mellanspett*, *rostgumpsvalar*, *kungsörn*, *alpsglare*, *klippsvala* och *klippsparv*.

I fjärilsväg befinner vi oss i ett verkligt Mekka. Området hyser en liten population av en av resans målarter – *donauhöfjäril*. Den kan med en god portion tur ses med sin lika exklusiva släkting *Lesser Clouded Yellow*. Vi hoppas också på den snygga, glödande *Lesser Fiery Copper*, *Eastern Pale* och *Berger´s Clouded Yellow*, Behövs det letar vi även särskilt efter *Fenton´s Wood White* och håller ögonen öppna för *aspfuks*, som tillfälligt har setts här. Natt i Coltesi.

Dag 3: Hela denna dag ägnar vi åt omgivningarna kring Coltesi och den nära liggande byn Rimetea. Coltesti är uppkallat efter ett medeltida fort, vackert beläget högst uppe på en klippa. Denna dag promenerar vi såväl i bergslandskap som lummiga skogar, med chans på ett stort antal mycket exklusiva fjärilsarter. För några år sedan lyckades Lajos notera hela 84 dagfjärilsarter under en dag här, men fjärilar är som bekant väderberoende. Ett axplock av vad vi har chans på är *Geranium Argus*, *Large Copper*, *Common* och *Hungarian Glider*, samt ett stort antal blåvingar, pärlemor- och nätfjärilar. Med tur kan *balkanmes* ses i omgivningarna och *smaragdödlan* lär vi inte missa! Natt i Coltesi.

Vi hoppas få se brunbjörn ifrån ett gömsle nära Desag. Foto: Richard Ottvall

Dag 4: Vi försöker starta tidigt då detta blir vår längsta resdag. Vi lämnar nu Transsylvaniens västra delar och tar oss ned mot Brasov, i regionens sydöstra del. Detta blir den kulturellt, och i synnerhet historiskt, kanske mest spännande delen av resan. Sydöstra Transsylvanien har länge varit en smältdegel för olika folkgrupper: ungrare/szekler, rumäner och sachsare.

Vi stannar under färden till vid Sighisoara – Europas kanske bäst bevarade sachsiska medeltidsstad, och tillika världsarv. På toppen av ett litet berg reser sig den höga gotiska katedral, som numera utgör ett museum, och intill ligger huset som Vlad Tepes, alltså förlagan till greve Dracula, föddes i. Här huserar numera i stället en pub! Strax utanför Sighisoara finns en väldigt gammal ekskog som måste besökas. Förutom alla vedanknutna insektsarter och hackspettar, är platsen utmärkt för ett antal fjärilsarter som är svåra att få se på annat håll. Målarten här är *skuggpärlemorfjäril*, en mytomspunnen skönhet som konstaterades vara bofast här så sent som 2012, men som faktiskt även tillfälligt har påträffats i Sverige. Andra arter vi bör se är *större tätelsmygare* och björns�innarna *Calimorpha dominula* och *Panaxia quadripunctaria*. Fler arter *pärlemorfjärilar* flyger i vägkanterna, liksom *Scotch Argus*.

Vi far vidare genom den pittoreska Homoroddalen med ett tilltalande, böljande landskap med ängsmarker. Här korsas ungersk och saxisk kulturtradition. Lyckas vi väl och vi ännu har tid gör vi en kort sightseeing i staden Brasovs äldsta delar innan vi checkar in på vårt hotell, granne med Rumäniens äldsta skola. Transylvanien styrdes av ungrarna – magyarerna – under medeltiden. Under 1100-talet bjöd deras kung Geza II in tyskspråkiga sachsare, vilka ända fram till 1989 års revolution satte sin prägel på områdets kultur och arkitektur. Här är byarna med sina speciella, fortifierade stenkyrkor mer än fotogeniska. Det kanske finaste exemplet är den sengotiska och protestantiska svarta kyrkan, med sin gothiska katedral och imponerande 4 000-pipiga kyrkoorgel.

Slottet Bran, för evigt förknippat med greve Dracula. Foto: Pav Johnsson

Dag 5: Ingen Transsylvanienresa är komplett utan ett besök vid slottet Bran, världsberömt för att i Bram Stokers roman påstått ha varit platsen för Vlad Tempes skräckvälde. Nu stämmer inte denna historieskrivning, men byggnaden, som uppfördes redan 1378, är under alla omständigheter en sevärdhet. Via en lokal guide, lika unik som sina berättelser, gör vi en tidsresa genom de trånga trapphusen. Efter detta besök blir det fjärilar igen om vädret är bra. Nära Fargas finns den här så sällsynta *violet guldvinge*, men också fina arter som *Grizzled* och *Oberthur's Grizzled Skipper*, samt den ovanliga blåvingen *Scarce Large Blue* och flera arter pärlmorfjärilar.

Vi fortsätter med ett besök vid byn Viscri, och får en guidning vid ett av de mest imponerande sachsiska slotten. Från tornet är utsikten över den idylliska landsbygden och byn häpnadsväckande. Viscri är ännu ett världsarv, och Prins Charles, som har transylvanska rötter, äger ett av husen, längs den enda bygatan. Mot slutet av dagen har vi kommit fram till foten av det 1 801 meter höga berget Harghita, som tidigare utgjorde en helig plats för den lokala Secler-kulturen. Utsikten från berget är makalös och härifrån ser man nästan hela Transsylvanien. Harghita är en vulkanisk bergskedja, en del av de östra Karpaterna. Bergsryggen är åtta mil lång, två mil bred och den största

vulkaniska kroppen i hela Europa. Bergssidorna här täcks av bok- och barrskog och ger livsutrymme åt delar av den 5 000 djur starka rumänska björnstammen. Flera *pärlemorfjärilar* flyger i vägkanterna, liksom *Scotch Argus* och den läckra, säregna och restriktivt utbredda fjärilen *Hungarian Glider*. I skogarna finns *tjäder*, *järpe*, *tretåig hackspett* och *nötkråka*, men att få korn på dem är inte det lättaste. Vi inkvarterar oss på hotell i Desag, där vi kommer att stanna två nätter.

Dag 6: En kort bilfärd på morgonen tar oss till byn Bagy och Fortress Hill, områdets enda plats för fjärilen *Hermit*. Här finns också arter som *Small Mountain White*, *Adonis Blue*, *Sooty Copper* och *Essex Skipper*. Fåglintresserade lär också uppskatta att *mindre skrikörn* inte är ovanlig alls i omgivningarna, och att vi besöker fiskdammarna vid Sinpaul, där både vitögd dykand, svart stork och purpurhäger ofta ses. Troligen finns här även intressanta trollsländefynd att göra. Efter en ovanligt tidig middag ger vi oss iväg till ett björngömsle, där vi sannolikt inte kommer att missa målarten i skymningen. Björnarna matas här dagligen. En mikroskopisk chans finns även att se varg. Man kan fascineras över att Rumänien, med en yta bara drygt hälften av Sveriges, hyser både en björn- och vargstam som är betydligt större än vår, och dessutom sen hösten 2016 har jaktförbud på alla stora rovdjur (jo, lodjur finns också!).

Transsylvansk landsbygd med småbyar omgivna av mycket natur. Byn Moc. Foto: Lajos Nemeth

Dag 7: En kortare resa tar oss till omgivningarna utanför Georgheni där vi utforskar fjärilsfaunan. Fokus för dagen ligger på den rara *donauhöfjärilen*. På den här platsen flög tusentals individer 2010. Trots omfattande satsningar därefter på att hitta flera populationer i andra liknande delar av Rumänien, har inga andra lokaler hittats. Så från att ha varit en väl spridd fjäril i stora delar av Rumänien tycks nu bara *donauhöfjärilen* finnas kvar i två eller tre avlägsna och isolerade populationer. Under de senaste decennierna har arten försvunnit från alla andra platser den tidigare var känd från. Faktum är att just nu framstår Transsylvanien som Europas sista fäste för arten!

Självklart är omgivningarna intressanta även för annat i naturväg. Fjärilar vi kan få se är bland andra *Assmann's*, *Titania's* och *False Heath Fritillary*, *White* och *Poplar Admiral*, *Camberwell Beauty*, *Scarce Copper*, *Mazarine Blue* och möjligen *Festoon Wood White*. I små bäckar finns *karpatisk salamander* och *gulbukig klockgroda*. Natt i Borzont.

Dag 8: Vi utforskar den brantaste och kanske mest dramatiska delen av de östra Karpaterna: Bicas-ravinen, med sina 100 meter höga klippstup. Området har kallats "Transsylvaniens eget Schweiz". 1837 orsakade ett jordskred en översvämning här och en permanent sjö bildades. Landskapet ser märkligt ut då döda träd alltjämt sticker upp ur vattnet och har bevarats tack vare vattnets höga järnhalt. Från en klippa, kallad Tunder Fairy Rock, kan man njuta av utsikten över sjön. På bergsslutningarna blommar edelweiss och detta var tidigare den bästa platsen för den transsylvanska rasen av *apollofjäril*, som dock har minskat kraftigt till följd av för hårt samlande.

Biacz-ravinen är annars främst känd för att vara en av Europas bästa tillhåll för *murkrypare*. Denna spektakulära fågel är dock aldrig någon man kan räkna med, varför vi har en möjlighet till återbesök tidigt kommande morgon, om vi skulle misslyckas. Området är också hemvist åt Chango-folket, som pratar ungerska, men har en hel del inslag av rumänska kulturelement. De är särskilt kända för sina speciella folkdräkter, sin musik och sina danser. I fjärilsväg hoppas vi på pärlemorfjärilen *Titania's Fritillary* och den transsylvanska rasen av *väpplingblåvinge* – *Transylvanian Turquoise Blue*. Den beskrevs så sent som 1985 som rasen *magna*. Med sin distinkta färg och större storlek (nästan som svartfläckig blåvinge) betecknas den som en god kandidat för framtida artstatus. I slutet av dagen tar vi oss till Tirgu Mures för övernattnig.

Dag 9: Avfärd för transport till flygplatsen utanför Cluj, där resan avslutas strax efter lunch.

Donauhöfjäril är Europas mest sällsynta höfjärilar och har minskat kraftigt de senare åren. Foto: Lajos Nemeth

Resans pris: 22 800 kr.

AviFauna förbehåller sig rätten att, p g a exempelvis valutaförändringar, oförutsedda ökade kostnader för landarrangemanget såsom bränsletillägg, nyligen införda skatter och mindre deltagarantal än angiven miniminivå på gruppen, höja resans pris med 5 % till då slutbetalning skall föreläggas. Vi eftersträvar verkligen att INTE behöva göra det och i praktiken inträffar det sällan. Observera också att vissa smärre justeringar kan behöva ske med start- och sluttid för resan, även om vi eftersträvar att inte ändra detta heller. Se också under rubriken flygresa till landet.

Vad ingår i priset

- Logi i dubbelrum på turistklasshotell
- helpension
- alla transporter mellan start- och slutpunkt på resan
- dricks till guider och de i resan ingående måltider
- svensk reseledning
- skicklig lokal engelsktalande guide
- bidrag till AviFauna Naturresors fågelskyddsfond
- förhandsinformation om resan och artlista
- utförlig reserapport från resan

Vad ingår inte i priset

- flygresa till och från mötesplatsen
- personliga utgifter såsom klädvätt, telefon och alkoholhaltiga drycker
- rumsdricks på hotellen
- matersättning eller andra utgifter om deltagaren inte väljer att delta i gruppens program
- utgifter orsakade av förseningar till anslutningspunkten
- visum (i de fall det krävs)
- reseförsäkring och/eller avbeställningsskydd

Flygresa till landet

Flyg till Rumänien (Cluj-Napoca) ingår inte i resans pris. **Om du inte kryssat i att AviFauna skall sköta din flygbokning på anmälningssblanketten**, boka inte din flygresa utan att ha kontaktat AviFauna först. I normala fall vet vi cirka 6 månader innan avresa de exakta mötestiderna och du får ett besked från AviFauna när det är dags att boka flyg. **Om du kryssat för att AviFauna skall boka flygbiljett på anmälningssblanketten**, gör AviFauna det för en expeditionsavgift på 150 kr. Men observera att de flygresor vi bokar i allmänhet blir dyrare än om du bokar själv, vi har inte samma möjligheter att köpa billiga biljetter då vi handlar genom en underleverantör. Det billigaste är att alltid boka själv som privatkund. Skulle resan bli inställd pga AviFauna får du som bokat egen flygbiljett efter vi gett klartecken till det tillbaka pengarna för den.

Bagage

Observera att kikare, tub och kamerautrustning bör ingå i handbagaget, där risken för stötar och stöld är mindre. Skulle ditt bagage bli försenat eller förkommet kan det också vara en fördel att ha toalettartiklar, viktig medicin, ett ombyte kläder etc. i handbagaget. Tänk också på att bagageutrymmet i våra fordon kan vara begränsat, packa gärna i mjuka s k *soft bags* med storleken

anpassad till innehållet. Kontrollera med ditt flygbolag vilken viktgräns och viktmått som gäller (varierar i allmänhet mellan 15 till 30 kg för incheckat bagage och 8 till 12 kg för handbagage).

Reseförsäkring

Observera att du är skyldig att ha en reseförsäkring. Du kan förmodligen teckna en reseförsäkring via din hemförsäkring. Kontrollera att du verkligen får fullgott reseskydd, inklusive sjuk- och hemtransport vid allvarlig sjukdom eller olycka samt vidaretransport om du skulle missa flyget eller någon anslutning på resan. Om du har reseförsäkring på ditt kreditkort som du betalar med, kontrollera vad som ingår.

Om du har en diagnosticerad sjukdom kan det innebära begränsningar för vad reseförsäkringen täcker. Kontrollera detta med ditt försäkringsbolag.

Som ett alternativ till att teckna reseförsäkring via hemförsäkringen kan man också köpa separata reseförsäkringar, sök på nätet efter företag som erbjuder det.

Europeiskt sjukförsäkringskort

I vissa länder, däribland Rumänien, kan du ha nytta av Europeiskt sjukförsäkringskort (EU-kort) från försäkringskassan om du blir sjuk. EU-kortet visar att du är försäkrad i Sverige. Kortet ger dig rätt till medicinskt nödvändiga sjukvårdsförmåner under en tillfällig vistelse i ett annat EU/EES-land, till exempel under din semester. Du kan läsa mera om Europeiskt sjukförsäkringskort på Försäkringskassans hemsida, www.forsakringskassan.se. Vare sig du är utrustad med Europeiskt sjukförsäkringskort eller inte bör du också ha en fullgod reseförsäkring som täcker sjuk- och hemtransport vid allvarlig ohälsa.

Hälsa och vaccination

Det kan vara god idé att medföra lite egna sjukvårdsartiklar som preparat mot diarréer, t.ex. Travello eller Dimor, som kan köpas receptfritt på apotek och stoppar okomplicerad diarré. Kom också ihåg att packa med handsprit. Handsprit säljs hos de flesta apotek och apoteksombud. Ta med små förpackningar så att ni kan ha dem i öppningsbara plastpåsar i handbagaget på flyget. Mindre förpackningar får också lättare plats i en jackficka. Plåster och cerat för torra läppar kan också vara klokt att packa med liksom vätskeersättning ifall du skulle råka ut för någon svårare magåkomma.

Allmän uppläggning

På denna resa blir det mycket fjärlisskådning i ett vackert och ofta bergigt, småskaligt jordbrukslandskap i centrala Rumänien, där det känns som att tiden stått stilla. Samtidigt tittar vi efter fåglar, växter, och besöker ett antal historiskt intressanta platser och upplever den traditionella matkulturen. Vår lokala guide är inte bara skicklig på fjärlilar utan kan det mesta om resmålens natur, kultur, historia och geografi.

På *alla* ställen utom i Brasov bor vi på landsbygden, så att man kan skåda nästan direkt från hotelldörren. Det betyder att flera morgnar har du möjlighet att starta före frukost – eller ta sovmorgon och starta lugnt. Allt efter egna önskemål!

Huvudmålet äts ofta på restaurang eller på hotellet, som regel på kvällen efter avslutad skådning och lite tid för dusch etc. Artgenomgångar, då vi sammanfattar vad vi sett under dagen, hålls i

samband med huvudmålet. Då går vi också igenom morgondagens aktiviteter och vilka fjärilar och fåglar det finns anledning att vara speciellt uppmärksam på.

Logistandard

Vi bor i allmänhet i dubbelrum på enkla men mycket trevliga och rena hotell med dusch och toalett på rummet, och med en natur värd att upptäcka direkt utanför dörren!

Mat och dryck

Frukost äter vi på hotellen. Typisk frukost i området är te/kaffe med bröd, yoghurt, ost, skinka, marmelad, honung, lite grönsaker och frukt. Middagarna är rika och består ofta av kött, fågel, fisk, soppor, stekt/friterad ost och liknande. Det transsylvanska köket är känt för att vara rustikt med goda, närodlade råvaror. Luncher innebär oftast picnic i fält. Transsylvanien är också känt för sina lokala ölsorter och prisvärda viner. *Lacrima Lui Ovidiu* är ett sött, rumänskt vin som finns att köpa i de flesta butiker. Och bli inte överraskad om någon vill bjuda dig på *palinka*, ett inte sällan lokalt producerat fruktdestillat, eller den lokala likören *kukojza*.

Om du har någon allergi eller inte äter viss mat måste du säga till om det senast vid slutbetalning då det i vissa länder kan vara svårt att ordna på plats.

Resans tempo och strapatser

Tempot på denna resa är lugnt utan vare sig riktigt tidiga morgnar eller sena kvällar. Vi rör oss lugnt till fots i terrängen, som kan vara både stenig, av blockkaraktär och sluttande. Vi håller oss dock oftast på stigar och ger oss inte ut på några alltför branta partier, vissa av de bästa fjärlsmarkerna är sluttande ängar eller stensluttningar där vi måste röra oss fritt i landskapet. Vi vandrar inte några längre sträckor än max fyra kilometer allt som allt på en heldag.

Vägarna är av blandad kvalitet, men de längre transportsträckorna körs i regel på större vägar av bra kvalitet.

Förutom fjärilar och fåglar ...

ser vi en hel del olika naturtyper och spännande landskap på resan. Transsylvanien har länge beskrivits som ett mystiskt och otillgängligt resmål, mer för upptäckare och äventyrare snarare än vanliga turister. Vissa har till och med liknat regionen vid fjärran platser som Tibet och Mongoliet. Sett i ett samtida och europeiskt perspektiv är ändå Transsylvanien ett mycket speciellt område. Att det är vampyr-fiktionsens ursprung och ett sällsamt kulturlandskap med både vacker natur och unik kultur är vida bekant. På den här resan får vi vår beskärda del av slott och pittoreska byar, spännande och rustika lokala specialiteter av mat och dryck.

Vädret ...

är som regel soligt och varmt, eller t.o.m. hett på dagarna, med temperaturer som ofta går upp till 25-30°, medan morgnar och kvällar är behagligt svala. Risken för regn betecknas av vår lokale värd som ”möjligt, men inte troligt”, även om ett fåtal av de senare somrarna bjudit på osedvanligt mycket nederbörd. Särskilt i bergstrakterna kan det bli snabba väderomslag, vilket gör att det är klokt att varje dag ha en vindjacka/ regnjacka tillgänglig i ryggsäcken.

Utrustning

Tubkikare rekommenderas inte på den här resan. *Handkikare* är naturligtvis ett måste för alla! Gärna med bra närgräns så fjärilar på närhåll kan studeras lika lätt som fåglar på längre håll. För fjärilar och andra insekter kan håv och burk med lupp vara ett bra redskap. Givetvis släpper vi alla infångade fjärilar efter artbestämning och fotografering. Guide och reseledare är utrustade med håvar så det är heller inget måste men kan vara ett bra och kul hjälpmedel för de som vill engagera sig.

Nätspänningen är 220 V. Som regel passar vanliga europeiska kontakter i vägguttagen.

Några andra bra saker att ta med: väckarklocka (!), ficklampa, mugg, smärre ryggsäck eller fältväska, kniv (dock ej i handbagaget på flyget), konserv- och flasköppnare, myggstift, egen rulle toapapper, pengaväska att bära runt halsen eller magen, några tomma plastpåsar, visselpipa (s.k. ”artpipa”), lås till resväskan, pannlampa, öronproppar, solglasögon, solhatt, solskyddsmedel, våtservetter och tvättmedel. En tub Alcolgel för handhygien är också mycket bra. Den får lätt plats i jackfickan.

Klädsel

Vädret är i allmänhet soligt och varmt mitt på dagen så ta gärna med solhatt och solskyddsmedel, lätt klädsel, shorts eller luftigare långbyxor, T-tröjor eller liknande. Morgnar och kvällar kan vara något svala och det kan vara skönt att ha en varm tröja eller jacka.

Rejåla vandringskängor med bra stöd för anklarna är bra att ha på fötterna då det kan vara ojämnt och stenigt underlag där vi går. Tag gärna med sandaler eller andra lättare skor för själva resan och sociala tillfällen.

Fotografering

Ganska många brukar fotografera på våra resor – såväl fjärilar, fåglar som landskap och annat. De flesta gör detta som en bisyssla till själva fjärils- och fågelskådandet och resultatet blir som regel hyggligt. Den som vill satsa mer ambitiöst på fotografering bör vara beredd på att avsätta särskild tid för det och gå på egen hand en del (även om det innebär att man inte ser riktigt lika mycket fågel). Tänk också på hänsynen till de resenärer som inte fotograferar. Detta är i första hand en *skådarresa*, så det gäller att inte riskera att fjärilen eller fågeln flyger innan alla hunnit studera den till belåtenhet. Detta brukar sällan vålla något problem.

På en skala ”**dåliga – medelgoda – goda**” över möjligheterna att fotografera fjärilar är möjligheterna i Transsylvanien **goda** och fåglar **medelgoda**. För landskapsfotografen är området rena guldgruvan – mängder med fascinerande motiv väntar i Transsylvanien.

Valuta och personliga utgifter

Rumäniens valuta heter *leu* och betecknas *RON*. Kursen är ungefär 1 *RON* = 2 kr. Vissa Forex-kontor här i Sverige kan ibland tillhandahålla *RON*. Lämpligast växlingsvaluta i Rumänien är *Euro*.

Det är helpension på resan. Måltidsdryck i form av vatten ingår alltid i middagarna. Beroende på vad du kostar på dig kanske du vill dricka något starkare till maten. Lägg därtill utgifter för eget bruk, typ souvenirer.

Tidsskillnad

Svensk tid + 1 timme. Det är ljjust ungefär mellan klockan 0615 och 2130.

Litteratur

Allmänt Du som anmält dig till resan får ett litet häfte, *Länder i fickformat – Rumänien*, med basfakta om det land vi skall besöka.

Kartor Om din lokala bokhandel inte har någon lämplig Rumänienkarta, så ring till *Kartbutiken*, Stockholm 08–20 23 03 eller gå in på deras hemsida: www.kartbutiken.se.

Fjärilar *Butterflies of Europe* (Tristan La Franches) är en fälthandbok/fotoguide som är mycket lättanvänd för artbestämning av Europas fjärilar. *Collins Butterfly guide* (Tolman & Lewington) är nyare och har med fler (splittade) arter men bara illustrationer, dessa är dock av mycket hög kvalitet så den är också ett bra alternativ. Fotoguiden *Butterflies of Britain & Europe – a photographic guide* (Haahtela, Sarinen) är också en bra bok med massor av illustrativa bilder även om en del bilder är i minsta laget för artbestämning.

Fåglar *Fågelguiden– Europas och Medelhavsområdets fåglar i fält* (Svensson, Mullarney, Zetterström) täcker alla arter som kan ses på resan och är ett fullgott val som fågelbok.

Trollsländor, reptiler och övriga djur Vi kommer även att se några spännande arter trollsländor och kanske amfibier och reptiler. *Dragonflies of Britain and Europe* (Dijkstra & Lewington) och *New Holland European Reptile and Amphibian guide* (New Holland Field Guide) är bra val för den som är intresserad av dessa djurgrupper.

Lämpligen vänder du dig till SOF/BirdLife:s egen butik Naturbokhandeln när du köper fågelböcker inför resan. Förutom att de har ett enastående utbud och kunniga försäljare gynnar du fågelskyddet för varje inköp du gör där. Tel 0485-444 40, www.naturbokhandeln.se.

Artlista

Du har fått en preliminär dag-till-dagkrysslista över de fåglar vi kan förvänta oss se i Transsylvanien. Det kan vara klokt att förbereda sig genom att läsa på artkännetecknen i förväg. De hänvisningar som ges i artlistan refererar till planscherna i Fågelguiden (Svensson m fl) – förhoppningsvis kan de vara till nytta när du pluggar på arterna. Givetvis kommer vi också att gemensamt diskutera fältbestämning och artkaraktärer på platsen allt eftersom vi skådar oss igenom landets avifauna.

Dag-till-dagkrysslistan är framtagen i samarbete med vår partner iGoTerra som driver en internetsajt och tillhandahåller en app (Pocket) för att registrera och hålla ordning på observationer och foton för 100 000-tals organismer (fåglar, däggdjur, växter, kräldjur e t c) för världens alla länder. Är du standard- eller premiummedlem i iGoTerra, hör då av dig till undertecknad så lägger jag upp dig som medresenär för just den här resan. Du kan då enkelt skapa din egen personliga dag-till-dagkrysslista som innehåller noteringar om vad du sett tidigare och därmed kan du enkelt se vilka arter/raser som kan bli nya för dig under resan. Du når iGoTerra via www.igoterra.com – du hittar denna resa på hemsidan via Länder > iGoTerra Trips (eller direkt via trips.igoterra.com med samma inloggningsinformation).

Övrigt

På våra resor försöker vi alltid att ge så mycket guidning och hjälp kring fågelliv och annat som olika deltagare kan behöva. Förkunskaper och intresse skiftar dock en hel del och det är inte alltid lätt att avgöra hur mycket vägledning den enskilde deltagaren önskar. Tänk på att du alltid kan fråga om det är något just du tycker är oklart eller vill diskutera närmare under resans gång! Det kan ske i grupp eller mellan fyra ögon med reseledaren. Du är också välkommen att ta kontakt med reseledaren före avresan och diskutera dina behov.

Anmälningssblanketten

Det är mycket viktigt att ditt namn är stavat exakt som i ditt pass på anmälningssblanketten. Anmälningssblanketten fylls i på hemsidan i samband med bokning av resan. Du som bokar resan per telefon, post eller e-post har fått en anmälningssblankett i pappersform. Denna ska givetvis returneras omgående till AviFauna. Använd det bifogade kuvertet du tidigare fått. AviFauna kan inte boka flyg (om du valt låta oss göra det) eller hotell för dig så länge vi inte har tillgång till uppgifterna på anmälningssblanketten.

AviFauna behöver en kopia av ditt pass

När du returnerar anmälningssblanketten till AviFauna skall du också bifoga en papperskopia på ditt passuppslag (där dina personuppgifter finns). Ännu bättre är om du kan skicka en skannad bild på passuppslaget via e-post till admin@avifauna.se. Du som bokar resan på AviFaunas hemsida får där möjlighet att direkt bifoga en kopia på passet via e-post.

Skulle du ha otur och bli av med ditt pass under resan, kan situationen underlättas om du har en kopia på sidorna 2 (med dina personuppgifter) i ditt pass samt två passfoton. Kontrollera för övrigt att ditt pass gäller i det antal månader efter beräknat hemkomstdatum som Rumänien kräver.

Slutbetalning

skall vara AviFauna (bg. 5019-0453) till handa senast 61 dagar före avresa. Du kommer att få en påminnelse per e-post.

Om AviFauna Naturresor

AviFauna Naturresor har funnits sedan 1985 och har i över 30 år möjliggjort för tusentals naturintresserade att resa till intressanta resmål. Vi skiljer oss från andra naturresebyråer på flera sätt. Dels genom att vi ägs av SOF-BirdLife (f d Sveriges Ornitologiska Förening). Därför går allt vårt eventuella överskott tillbaka till fågelskydd. Vi har också en egen fågelskyddsfond som du kan läsa mer om på hemsidan och i katalogen. Vi reser i små grupper där alla deltagare blir sedda och vi lägger stor vikt vid kunniga, sociala och pedagogiska reseledare. Vi är medlemmar av Resebyråföreningen och följer deras rekommendationer fullt ut. Vi har ställt bankgaranti för vår verksamhet hos Kammarkollegiet, vilket innebär att ingen av våra resenärer blir strandade om något skulle gå fel, det finns pengar att bekosta hemresor vid oförutsedda händelser. Dessutom är vi och vår personal försäkrade med en professionell resebyråförsäkring. Vi lägger stor vikt vid att våra samarbetspartners arbetar så ekologiskt som möjligt och följer lagstiftningen i de länder de opererar.

Kontakt med AviFauna

Reseledaren Pav Johnsson når du på telefon 070–517 89 80 eller 0485–56 44 53 och e-post pj@avifauna.co.uk, Observera att våra reseledare kan vara ute och resa, så ibland kan det dröja med svar. Är det akut, kontakta kansliet (nedan).

Vårt kansli kontaktar du på 0485-444 40 eller e-post admin@avifauna.se . Hit kan du vända dig om frågor kring praktiska saker som betalning och bokningsläge, som inte har med fågelfaunan på resmålet att göra.